SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 212. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 6, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 6-го ЛИСТОПАДА 1992. Ч. 212. РІК XCIX.

Л. КУЧМА ВИМАГАЄ ПОРЯДКУ

Київ (УНІАР). — На засіданні новоутвореного Кабінету Міністрів ухвалено низку рішень, зокрема прийнято рішення до 10-ти днів підготовити до Верховної Ради документи про підвищення мінімального розміру заробітної платні і пенсій відповідно до віку.

Доручено також членам Уряду негайно приступити до вирішення способу забезпечення сільськогосподарських підприємств пальними матеріялами, щоб можна було виконати збирання урожаю, перерібку сільської продукції та створення відповідних умов для доброго урожаю в наступному році. Кабінет Міністрів зобов'язав міністерства і установи якнайшвидше усунути недоліки у підготові народного господарства до роботи в осінньо-зимовий час. Крім того вони мають ґрунтовно перевірити стан справ у підприємствах і організаціях для наведення порядку і дисципліни, повести боротьбу з проявами порушення законности. Уряд зажадав від відповідних керівників вжити рішучих заходів щодо забезпечення правопорядку в державі, посилення боротьби з організованою злочинністю, спекуляцією, розкраданням державного майна. Вирішено, що кожний член Уряду має подати конкретні пропозиції щодо економічної реформи у відповідній галузі, виходячи з реальних фінансових можливостей, і подати ролю міністерства та організацій у її здійсненні. Дано доручення забезпечити розплянування до часу двох місяців діяльности Кабінету. Визнано за доцільне впровадити в практику систематичне звітування на засіданнях Уряду про стан виконання рішень, прийнятих на попередніх засіданнях. Розглянуто ряд інших актуальних питань діяльности органів державної виконавчої влади.

„Ню Йорк Таймс" пише про українську крамницю

Ню Йорк. — Щоденник „Ню Йорк Таймс", у своїй господарській частині, що появляється у середи, вже декілька разів подавав короткі репортажі про відому українську м'ясну крамницю Ярослава Куровицького.

В середу, 7-го жовтня, появилася знову довша стаття постійного репортера того щоденника Еда Лівайна про виріб ковбас, як свого роду мистецьку штуку і як родинну традицію. Він звітує про свої відвідини у трьох таких крамницях Ню Йорку, з яких дві італійські, а одна українська — саме м'ясна крамниця Я. Куровицького на 1-ій авеню біля 7-ої вулиці.

Описуючи м'ясну крамницю Я. Куровицького, американський журналіст підкреслює традиційність цієї української родини, що посвятилася виробництву знаменитих ковбас, роблених за родинними приписами діда Ераста, який ще в Україні займався м'ясарством. Відкривши крамницю в Ню Йорку, він скоро зробив славу своїми м'ясними виробами, а відтак передав таємницю синові Ярославові, що тепер має до помочі свого сина, також Ярослава. Хоча праця при виробі ковбас і в продажу їх вимагає довгих годин і великого зусилля, американський репортер підкреслює, що родинний сантимент завжди перемагає. Так як в італійській крамниці Марк Буззіо перебрав її після свого батька, хоча сам закінчив університет зі ступнем магістра французької літератури, так і Я. Куровицький, молодший, також замінив студії в Нюйоркському університеті за важку фізичну працю в крамниці батька, яку тепер поволі перебирає. Саме старший Я. Куровицький розповідає Е. Лівайнові про довгі черги покупців перед кожними святами, коли вони продають пересічно 10,000 фунтів шинки в одному тижні, а покупці приїздять до них аж із Пенсильванії. Закінчує американський журналіст свій репортаж описом складного процесу виробу ковбас і шинки, що мають таку славу.

ПРИПИНЕННЯ ДІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ СТАНЦІЇ НЕ ПРИЙДЕ ТАК СКОРО

Київ (УНІАР). — Під час пресової конференції у Міністерстві Закордонних Справ України, президент „Укратоменерґопром" Михайло Уманець заявив, що „немає ніяких підстав для занепокоєння громадської думки навколо влучення першого і третього енерґобльоків на Чорнобильській АЕС, які були зупинені навесні цього року через порушення правил технічного порядку". Як запевнив М. Уманець, у наслідок проведених ремонтних і профілактичних робіт за ціну одного більйона карбованців, всі недоліки зліквідовано і тому немає технічних перешкод привернути їх до праці. Крім того він заявив, що Верховна Рада України в 1990 році ухвалила постанову, згідно з якою ЧАЕС має бути повністю закрита щойно в 1993 році. За його словами зупинення станції вже в цьому році неможливе через низку складних науково - технічних проблем, які сьогодні вирішити неможливо. Спершу треба спорудити нову потужну котельню на промисловому майданчику ЧАЕС, яка б забезпечила дальшу технічну контролю над зупиненими реакторами необхідною для цього технологічною парою, гарячою водою та теплом. Досі на спорудженні котельні закінчено лише основи.

У пресовій конференції брали участь також інші урядові особи, що мають відношення до Чорнобиля.

Рівночасно в Києві розпочалися праці над програмою технічної допомоги Европейської спільноти з питань нуклеарної безпеки. В програмі передбачається підвищення рівня безпеки діючих атомових електростанцій, замкнення їх використування, зокрема Чорнобильської АЕС, вирішення проблеми саркофагу та радіоактивних відходів. На ту ціль визначено 25 міл. дол.

Комуністи святкували річницю Жовтневої революції

Київ (УНІАР). — У Палаці Культури „Україна" відбулися збори представників підприємств та громадських організацій, присвячені 75-ій річниці Жовтневої революції. Збори були зорганізовані Політичною Радою Соціялістичної Партії України та напівлеґальним Союзом Комуністів України.

Голова СПУ Олександер Мороз виголосив доповідь, після чого близько 6,000 комуністів перейшло до пам'ятника Ленінові, зложили там китицю квітів та вислухали звукозапис промови Леніна „Що таке совєтська влада". Промовці вимагали відновлення соціялістичного порядку та збирали підписи проти „незаконної заборони КПСС".

Під час зборів на бальконі Палацу Культуриу „Україна" невідомі особи кинули димовий запал. Міліція затримала одного чоловіка, але, як повідомив УНІАР, черговий Управління Внутрішніх Справ Києва, затриманого звільнено тому, що не можна було йому доказати співучасті у інциденті.

Неокомуністи закінчили збори співом „Інтернаціоналу".

Представники УАКР на святкуваннях у Києві

На засіданні Екзекутиви 20-го червня рішено, що на святкування у Києві для відзначення першої річниці незалежности України і участи у Всесвітньому Форумі Українців поїдуть, крім президента УАКРади Уляни Дячук, теж члени Екзекутиви: Роман Данилюк, інж. Юрій Іхтіярів, інж. Михайло Нич і інж. Евген Стахів. Поїде теж перший заступник голови УАКР Іван Олексин, який, як президент УБС, буде заступати УБС.

На засіданні Екзекутиви 22-го липня обговорено детально поїздку наших представників, і на покриття коштів подорожі асиґновано 1,000 дол. до розподілу по 250 дол. чотирьом делеґатам та по 100 дол. на оплачення реєстрації.

На засіданні Екзекутиви 19-го вересня звітували наші представники про перебіг святкувань київських історичних подій. У звітах підкреслено величавість святкувань, велику фреквенцію учасників з діяспори, західньої і східньої, які вперше зустрілися у вільному Києві, зворушливий акт передання на руки Президента України Леоніда Кравчука повновластей представниками Державного Центру УНР в екзилі на чолі з президентом УНР в екзилі Миколою Плав'юком і припинення діяльнос-

(Закінчення на стор. 4)

ВИСТАВКА Р. БАГАУТДІНА

Нюарк, Н.Дж. — СУА, округа Ню Джерзі влаштовує виставку Рема Багаутдіна (металеві рельєфи), яка відбудеться у неділю, 8-го листопада, від 10:30 ранку до 1:30 по полудні в залі церкви Івана Хрестителя, Сендфорд авеню в Нюарку. Під час виставки — продаж печива, кави.

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ВІДВІДАВ КИТАЙ

Китай (УНІАР). — В часі перебування у Китаї Президент України Леонід Кравчук відвідав спеціяльну економічну зону Шень Джень, де познайомився з китайським досвідом використання іноземного капіталу.

Напередодні цих відвідин Президент України та китайське керівництво підписало угоду про взаємний захист інвестицій і про надання Китаєм кредиту Україні у висоті 50 міл. юанів, як також протокол про впровадження реґулярних політичних консультацій на рівні МЗС України та Китаю. Створено також міжурядову комісію для торговельно-економічної співпраці і рішено вікрити летунську лінію Київ-Луганське-Пекін.

СВЯТО РІДНОЇ МОВИ

Свердловське (УНІАР). — Тут в неділю, 1-го листопада, відбулося в українському центрі виховної роботи з молоддю свято рідної мови під назвою „Диво калинове". На свято зібралися учні майже з усіх шкіл міста і прибули також письменники з Луганського.

Українська делеґація повернулася з Австрії

Київ (УНІАР). — Делеґація українських політичних діячів повернулася з Австрії в дні 31-го жовтня, де вона на запрошення керівництва Австрійської народної партії брала участь у її черговому з'їзді.

Українська делеґація, у складі якої були народні депутати Вячеслав Чорновіл, Лесь Танюк, Віталій Журавський — голова Української Християнсько-Демократичної Партії та Олег Павлишин — заступник голови Української Республіканської Партії зустрілися з головою парляменту Австрії Фішером, з міністрами і керівниками секції Европейського парляменту.

Як зазначив голова Руху В. Чорновіл, делеґація України була єдиною закордонною групою, яку запросили на з'їзд АНП. „Австрія — вважає Чорновіл, — виходить на перше місце в Европі щодо зв'язків з Україною. Рух та Українська Християнсько-Демократична Партія вже отримали запрошення на конґрес Міжнародного европейського союзу, який відбудеться у Таллінні. Цікаво, що австрійські діячі, зокрема, міністер іноземних справ, виявили розуміння того, що Україні треба мати ядерний статус, принаймні на деякий час".

ТЕАТР О. СТАХІВА У БОСТОНІ

Бостон. — Тут у суботу, 7-го листопада в церкві св. Андрія, 24 Орчард ровд (Джамайка Плейн) відбудеться театралізована програма фолкльорного театру Остапа Стахіва зі Львова, присвячена 50-річчю УПА. Початок о год. 7-ій вечора.

У СВІТІ

В ПОНЕДІЛОК, 2-ГО ЛИСТОПАДА, на сесії юґославського парляменту прихильники сербського президента Слободана Мілошевіча назвали прем'єр-міністра Юґославії Міляна Паніча „ворогом сербського народу" і „американським шпигуном , який виконує в Юґославії завдання Держдепартаменту ЗСА". Спостерігачі відзначають, що Мілошевіч все активніше пробує позбавити Паніча прем'єрського крісла, щоб безборонно продовжувати фатальний курс сербів на війну з хорватами і особливо слов'янами-мусулманами. На цей раз Паніч втримався. Для його резиґнації потрібен був 21 голос у верхній палаті юґославського парляменту. За Паніча проголосували 18, а проти нього — 17 парляментаристів.

МАДЯРСЬКИЙ ЩОДЕННИК „Мадяр Гірляп" повідомив, що в Будапешті відбувся установчий з'їзд неонацистської партії. В ньому взяли участь до 2,000 делеґатів ультраправих екстремістських організацій Мадярщини, які створили єдину партію і назвали її Незалежним національним фронтом молоді. Засновник партії Іштван Саке є водночас активістом невеликої консервативної Партії дрібних власників, яка входить до складу урядової коаліції.

ГОЛОВА ІРАНСЬКОГО парляменту Алі Акбар Натек-Нурі заявив, що ЗСА продовжують залишатися „ворогом число один іранського народу і ісламської революції". Натек-Нутрі підкреслив важливість церемонії, яка вібулася в Теграні 4-го листопада, і сказав, що „вічно буде жити пам'ять про захоплення у той день 13 років тому іранськими студентами американської амбасади в Теграні. Він назвав ту терористичну акцію „важливим вкладом у боротьбу проти З'єднаних Стейтів".

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР Колюмбії заявив, що у втечі з тюрми керівника медель'їнського кокаїнового картелю Пабля Ескобара найбільше винний міністер оборони країни. Проти колюмбійської воєнної верхівки розпочато слідство.

В ІНТЕРВ'Ю ДЛЯ ЛІВОРАДИКАЛЬНОЇ бейрутської газети „Ас-Сафір" лідер Палестинської визвольної організації Ясір Арафат закликав арабські країни з'єднати сили для досягнення палестинського самоврядування. Того ж дня, у вівторок, 3-го листопада, ліве крило ПВО закликало Йорданію негайно припинити йордано-ізраїльські консультації і не розпочинати заплянованi на 9-те листопада мирні переговори між двома країнами.

В АФҐАНІСТАНІ, ДЕ, ЯК ВІДОМО, нема конституції, що захищала б права особи, продовжуються публічні страти, узгоджені лише з традиційними ісламськими законами. Спостерігачі передбачають, що в недалекому майбутньому в Афганістані переможуть фанатики-шіїти, які запровадять у суспільстві жорстоку кару за найменші порушення релігійних приписів.

З ОФІЦІЙНОЮ ВІЗИТОЮ Туреччину відвідав міністер оборони Німеччини Фолькер Рюе. Метою візити було зміцнення стосунків між двома країнами, які були підірвані тим, що Анкара у конфлікті з курдами використовувала зброю, виготовлену у Німеччині.

РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ РАТИФІКУВАЛА АТОМОВИЙ ДОГОВІР ІЗ ЗСА

Москва. — Інформаційне агентство Ройтерс та інші засоби масової інформації, включно з російським ІТАР-ТАСС повідомили, що Верховна Рада Російської Федерації голосами 157 проти одного при 26-ох відсутніх, ратифікувала нуклеарний договір із З'єднаними Стейтами Америки, який був узгіднений і парафований тодішнім президентом Совєтського Союзу (липень 1991) Міхаїлом Ґорбачовим і теперішнім президентом ЗСА Джорджем Бушем.

Делеґації обидвох держав, Росії і ЗСА, формально не вводитимуть в життя схваленого договору, поки подібні договори не будуть ратифіковані трьома іншими атомовими державами, колишніми республіками СССР, а саме: Україною, Білорусією і Казахстаном.

Згідно з договором, підписаним свого часу у Вашінгтоні і Москві, ЗСА і колишній СССР, а тепер чотири атомові держави, члени Співдружности Незалежних Держав, повинні зменшити число стратегічних ракет з атомовими головками до 1,600 і атомові головки до 6,000 для кожної сторони, на протязі сімох років.

Спроба державного перевороту в колишньому Совєтському Союзі, без відома, або з благословенням тодішнього генерального секретаря ЦК КПСС і президента М. Ґорбачова, довела до розвалу комуно-московської імперії і нуклеарний стратегічний арсенал опинився в руках чотирьох держав (найбільше в Росії), які вміжчасі проголосили свою державну незалежність, що її визнали ЗСА і нав'язали з ними та багатьма іншими колишніми республіками СССР дипломатичні, торговельні та інші зв'язки.

Непорозуміння між згаданими чотирма державами, переважно за справу розподілу майна колишньої імперії, Чорноморської фльоти, територіяльні суперечки тощо, припізнили ратифікацію згаданого договору. З'єднані Стейти також ще досі не ратифікували договору не знаючи, як полагодять справу атомової зброї Росія і три інші держави, колишні республіки Совєтського Союзу.

Цього року Україна, Білорусія і Казахстан офіційно проголосили, що вони хочуть в майбутньому залишитись неатомовими державами, очевидно, з передумовою, що Захід, зокрема ЗСА, членські держави Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО), Організація Об'єднаних Націй і, звичайно, Росія, загарантують їхню безпеку, щоб вони не були виставлені на поталу грізного сусідас з імперіялістичними замірами та й ще з атомовою зброєю, арсенал якої мав би поповнитися переданням додаткової зброї Росії Україною, Білорусією та Казахстаном.

Правда, останні три держави погодились передати свої запаси нуклеарної зброї Росії, яка повинна залишитися одинокою атомовою державою на Сході, але тоді ще не існувало загрози для їхньої державности. Про це вміжчасі говорив за кордоном міністер закордонних справ України Анатолій Зленко та інші офіційні представники Уряду України, без особливої реакції Заходу.

Велика частина цього атомового арсеналу повинна бути знищена, на чому настоює Україна, яка не є певною, що вся тактична і стратегічна нуклеарна зброя буде знищена в Росії, як передбачає договір, і чи частина цієї зброї не опиниться в руках зацікавлених держав, в заміну за більйони долярів.

Російський парлямент, ратифікувавши договір, прийняв постанову про затримку його реалізації, аж до часу вияснення цієї справи з Україною, Білорусією і Казахстаном.

Ройтерс інформує, що більш серйозні труднощі можуть виникнути між Росією і Україною, яка хоче мати більшу контролю над нуклеарними силами на своїй території, поки атомова зброя не буде знищена.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖ. БУШ заявив кореспондентам, що З'єднані Стейти Америки, враховуючи дуже важку економічну ситуацію у Вірменії, нададуть тій країні приспішеним темпом харчову допомогу. Зі стейту Вискансин у найближчі дні відлетять до Вірменії чотири воєнні транспортові літаки типу С—5, які доставлять в Єреван 260 тонн муки. Крім того ЗСА скерують до Вірменії кораблями 72,000 тонн пшениці. В документі-зарядженні Президента говориться, що Америка хоче зменшити гостроту проблеми браку харчів у Вірменії, яка вже спровокувала масову еміґрацію вірменів до інших країн.

В КЕРІВНИЦТВІ НАЙБІЛЬШОЇ автомобільної корпорації „Дженерал Моторс" наступили великі зміни. На засіданні ради директорів тієї корпорації, яке відбулося в Ню Йорку прийнято рішення поширити уповноваження теперішнього президента Джана Смита і назначити його головним управителем корпорації. Смит здобув для себе, можна сказати, міжнародний авторитет завдяки тому, що він поставив на вищий рівень і поліпшення продукції „Дженерал моторс" в Европі. Новим головою Ради директорів корпорації був обраний Джан Смейл. Він замінить на цьому пості Роберта Стемпела, який минулого тижня був змушений зрезиґнувати у зв'язку із збільшенням дефіциту. Стемпел залишиться радником Ради директорів. Аґентство Ассошієйтед Пресс підкреслює, що йдеться про пересунення осіб на найвищому рівні керівництва у зв'язку з багатобільйоновими втратами корпорації в останніх роках.

ЗНАМЕНИТИЙ БАСКЕТБОЛІСТ Ирвін „Меджік" Джансон, який недавно повернувся до професійної гри до своєї дружини в сезоні 1992-93, несподівано заявив, що назавжди прощається зі спортом, щоб не викликати непотрібних балачок про те, що він заражений бактеріями АІДС і не всі спортовці баскетболісти хочуть змагатися з командою, у якій він грає. Джансон, після своєї заяви, оминав журналістів, не хотів з ними зустрічатися і пояснювати свій другий відхід з команди. Особистий лікар Джансона заявив, що його пацієнт не має АІДС-у, але додав, що ані він, ані інші лікарі не мали нічого спільного з його рішенням припинити спортову діяльність.

Перед центральним святкуванням 50-річчя УПА

Провід Крайового Комітету в редакції „Свободи" (зліва): О. Левицький, д-р Б. Бурачинський і Л. Футала.

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — 50-річчя УПА проходить святково вже від літа цього року по цілій Україні, але також і по всіх місцях поселення українців на Заході. Раз-у-раз читаємо про такі у різних місцевостях ЗСА, там, де тільки живуть і діють українські громади. Тому коли до нашої редакції приходять представники Крайового Громадського Комітету 50-ліття УПА в особах голови Комітету д-ра Богдана Бурачинського і двох заступників пор. Лева Футали і Осипа Левицького — ми вже добре познайомлені із дією цього 'Ад гок' комітету, що зорганізувався в липні цього року та зумів згуртувати представників усіх політичних та громадських установ, що в згоді та зрозумінні важливої для цілого нашого народу річниці, підготовляють на місяць листопад ряд імпрез.

Отож довідуємося, що в неділю, 22-го листопада, о год. 2-ій по полудні відбудеться в залі Фешен інституту, при 24-ій вулиці між 7-ою і 8-ою авеню, великий концерт, яким Крайовий Громадський Комітет відзначить усіх членів Української Повстанської Армії і тих, що загинули і тих, що ще живуть. Тому, щоб підкреслити пошану громади до всіх, які боролися в рядах УПА, комітет запрошує живучих ще членів та плянує тим, що будуть учасниками святкувань і об'єднані в організаціях колишніх членів, вручити окремо виготовлену з тієї нагоди відзнаку УПА. Ця відзнака, яку запроєктував інженер-архітект Юрій Савицький, буде роздана колишнім членам визвольного підпілля в цілих ЗСА, як вияв пошани та признання від Крайового Громадського Комітету.

Члени Комітету підкреслюють цей факт особливо чітко і ми надіємося, що через наш щоденник він дійде до всіх тих, які повинні таку відзнаку отримати.

Від наших гостей довідуємося також, що на святкування у Ню Йорку запрошена вдова по генерал-хорунжому Романові Чупринці-Шухевичу, Наталія з дочкою Марією. В її особі українська громада в ЗСА вшанувала б усіх дружин і матерей, загинувших в боях з ворогом бійців УПА. Це привітання як і вручення відзнак творитимуть так важливу символіку того святку-

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Програна Джорджа Буша

Джордж Буш, 41-ий президент ЗСА, мав найкращу підготову від усіх своїх попередників. Був конґресменом, директором Центральної розвідчої аґенції, амбасадором у Організації Об'єднаних Націй, амбасадором у Китаї і впродовж восьми років віцепрезидентом. У президентських виборах в 1988 році виграв „лявінною" перемогою, бо загорнув 40 стейтів з-посеред 50-ох. Користувався величезною популярністю, яку порівнювано тільки з популярністю Д. Д. Айзенгавера. І програв 3-го листопада 1992 року до свого суперника Билла Клінтона, кандидата Демократичної партії, який мав найменшу підготову чи пак не мав ніякої, бо вся його політична кар'єра проходила в межах маленького стейту Аркенсо, який має менше мешканців, як Бруклин. Яка причина такого феномену?

Було кілька причин, але найбільша та, що до загирення своєї кандидатури привів сам президент Джордж Буш. Він признався до однієї своєї великої вини: зламання урочистої обіцянки, що не підноситиме податків. Признання до вини не помогло: він дав противникові поважний арґумент, що Бушеві не можна вірити, бо ламає обіцянки. Не признався, що коли два роки тому діяла вже економічна криза, рецесія, він грав раз-у-раз ґолфа, давав на спортивному грищі пресові інтерв'ю, ароґантно відповідаючи, і нічого не діяв у ділянці економіки. Злегковаживі собі тривожні настрої в суспільстві, бо втратив духовий зв'язок з ним. Очманілий потребою редукувати різні роди зброї — найбільше часу й енерґії посвячував на наради з европейськими союзниками Америки та організування конференцій на вершинах з Міхаїлом Ґорбачовим. Але Буш невірно приписував собі заслугу у закінченні холодної війни. Вона закінчилася з упадком комунізму й усамостійненням шістьох сателітних країн, що автоматично зліквідувало совєтський військовий бльок Варшавського пакту, і така економічна криза в СССР, яка перекреслила можливість будь-якої воєнної авантюри. Великою причиною прогри Буша було відоме явище серед американського загалу: рядові американці не дуже цікавляться міжнародними справами, а у крайових справах керуються критерієм свого шлунка. Билл Клінтон виграв, бо ввесь час передвиборчої кампанії говорив головно про економіку, про плян відбудувати економіку й зліквідувати безробіття. Це подобалося слухачам, які не дуже реаґували на заяви Буша про конечність зберегти морально здорову родину та конечність мати президента з характером.

Великою причиною програної Джорджа Буша був прикметний американському суспільству нахил до зміни. „Зміна для зміни". Автомобільний промисел в Америці завдячує свій розвиток не тільки фактові, що Америка є „країною на колесах" і що авто є головним засобом транспортації, але й тому, що люди люблять зміняти свої авта, вимінювати, шукати краще авто. Подібне стосується текстильного промислу і готових одягів. Билл Клінтон раз-у-раз підкреслював, що Америка потребує зміни і що він — Клінтон — обновить Америку, внесе „нове" в життя американської держави.

Усе ж, надія Билла Клінтона на „лявінну перемогу" не здійснилася. Виборці були поділені, статистика відданих голосів вказує, що багато виборців таки воліли мати у Білому Домі державного мужа, який помилявся, але зберіг формат лідера. Але Билл Клінтон виграв у стейтах, які дали йому більшість електорів. Бо за американською конституцією президентські вибори є загальні, рівні і тайні, але не безпосередні вибирають електори у стейтах.

БАНКИР ВИЩОГО СТЕПЕНЯ Дейвид Рокефеллер відвідав Російську федерацію і похвалив тамошнього президента Боріса Єльцина і його асистентів, що вони, за відносно короткий час, зуміли змінити колишню тоталітарну і диктаторську країну на свобідну „зону". Рокефеллер зокрема хвалив Росію за спроби приватизації не тільки дрібної індустрії, сільського господарства і торгівлі, але також банкової системи, яка систематично розростається. Правда, на похвалах і закінчилося, бо американський гість не обіцяв росіянам жодної більшої фінансової допомоги чи хоч би кредитів від очолюваних ним банків, — заявили деякі російські спостерігачі.

Володимир Барагура

ЗА БАЛЯНС ПОМІЖ БАТЬКІВЩИНОЮ Й ДІЯСПОРОЮ

Факт майже чудесного відродження державности України наявно переконує, яким спасенним чинником показалася діяспора своєю національною свідомістю, політичним виробленням, організованістю, духовими й матеріяльними здобутками, що дали їй змогу підтримати батьківщину на твердому шляху до повної незалежности.

Одночасно вникливий спостерігач може зауважити, що з хвилиною зростання моральної й матеріяльної допомоги захитався балянс взаємовідношення обох віток нашого народу в некористь діяспори.

Початково ця допомога йшла по лінії родинної допомоги, а згодом набрала характеру „шукачів Золотого Руна", які керувалися еґоїстичними міркуваннями. Вони великою мірою „видоювали" діяспору для власної користи.

Згодом масово почали з'являтися в діяспорі одиниці, чи нашвидкоруч зорганізовані ансамблі, вартість яких здебільша не була на мистецькому рівні. Далі почали відвідувати діяспору поети, письменники, мистці-образотворці, громадські діячі, вчені та в інтерв'ю в діяспорних газетах з'ясовували свої дотеперішні досягнення та накреслювали ґрандіозні пляни на майбутнє. Кожне інтерв'ю кінчалося закликом до громадянства допомогти їм матеріяльно здійснити ці задуми та поданням числа чекового конта „Самопомочі". Після таких відвідин слід за ними пропадав...

Чого як чого, але поетів, письменників, образотворчих мистців, мислителів у нас подостатком, але рук до конкретної кропіткої праці обмаль. Очі всіх тих представників інтелектуальної праці звернені на Америку й Канаду.

Більш зрозумілим і оправданим є звернення до людей доброї волі з просьбою допомогти в поважному лікуванні, зокрема дітей, але інколи кошти такого лікування астрономічно високі і їх не можуть покрити ні громадяни, ні установи, навіть, коли лікарі дають свої послуги безкоштовно.

Буває, що й усякі „ад гок" діяспорні комітети без порозуміння з громадянством закликають до грошових пожертв на друго-й третьорядні проєкти, які можуть підождати до кращої коньюктури, причому не розраховуються ні з зібраної суми, ні зі способу її зужиткування.

Але й у серйозних проблемах батьківщина інколи ставить непосильні вимоги, яких діяспора не спроможна виконати, щоб одночасно помогти Україні, але й не занедбати власних потреб у загальнонаціональному аспекті.

Діячі України стоять твердо на становищі, щоб діяспорні земляки не вмішувалися в акцію будови української державности, зате обмежилися виключно до матеріяльної допомоги без ніякого „але".

Це ставить діяспору в ролю „дійної корови", причому вимоги до неї постійно зростають — від добровільних датків до оподаткування кожного працюючого громадянина до висоти одномісячної заробітної платні. Така вимога наскрізь нелогічна, коли її сконфронтувати з виступом Президента Л. Кравчука „видворити до 24 годин" кожного українця-негромадянина чужої держави (Америки) на потреби країни, якої він не є громадянином (України)?

Треба мати на увазі, що діяспора теж потребує фондів на власні потреби — організаційні, наукові, мистецькі, навчально-виховні і релігійно-церковні, спортові, пропаґандивні.

Киньмо критичним оком на нашу діяспорну дійсність, то побачимо, як місцеве життя поступово, але систематично й консеквентно корчиться, зубожується, блідне, як проявляє признаки виснаження, апатії, обезкровлення. „Наїзди" гостинних ансамблів, доповідачів, інколи на незадовільному рівні не лише „виганяють" гріш із кишені, але відбирають діяспорі змогу проявляти себе в різних ділянках національного життя, бо майже всі суботи, неділі, а то й будні забирають відвідувачі з України.

Національне життя діяспори в усіх його ділянках може через те докотитися до повного занепаду. Ось кілька прикладів: здавалося б незамітних, проте вагомих і загрозливих: Літературно-Мистецький Клюб у Філядельфії офіційно проголосив припинення своєї діяльности, подібна доля чекає Літературно-Мистецький Клюб у Ню Йорку. На папері існують такі організації, як Спілка Українських Журналістів, Спілка Письменників „Слово", перестали появлятися „Лис Микита", „Екран", „Записки з мистецтва", не діють конкурси на літературні твори, занепадають приватні українські школи, низькими накладами виходять книжки, деякі вартісні журнали редаґуються й друкуються в Україні, причому їх рівень незадовільний. Захитується діяльність НТШ, УВАН, УВУ та інших національних установ. Потребує матеріяльної підтримки Український Музей.

Треба притому пам'ятати, що панує безробіття, матеріяльні засоби діяспори обмежені, плівка жертвенних громадян доволі тонка, бо не всі вони зацікавлені брати участь у історичних подіях хвилини, а датки на „відчіпне" ситуації не поправлять. Тому треба конечно знайти балянс поміж потребами материка й діяспори, щоб не зайти в „сліпий кут", з якого немає вороття, бо це буде обабічною втратою.

Дійсність показала, що національно свідома й морально та матеріяльно сильна діяспора може й у майбутньому стати прибіжищем і схоронищем, якщо б історичні події цього вимагали.

Микола Світуха

КУДИ ПРЯМУЄ ЦЕНТРАЛЬНА ЕВРОПА?

II

Враховуючи стратегічні інтереси України на західньому кордоні, а також історію збройної боротьби з мадярами за Закарпатську Україну, постає питання по чиєму боці будуть симпатії Уряду України в цьому конфлікті. Автор статті уважає, що Україна заявить претенсії до східньої частини Словаччини, хоч цей погляд можна б оспорювати. Цілком певно Чеська республіка не підтримуватиме Словаччини в її конфлікті з Мадярщиною, маючи на увазі потенційну загрозу для своєї територіяльної цілости через зростаючий екстремізм деяких національних кіл Німеччини, а то й Австрії. Після розпаду Чехо-Словаччини зросте леґітимність тих голосів, які твердять, що насильне виселення 1945 року поверх трьох мільйонів етнічних німців з теренів теперішньої Богемії було несправедливим і, що обставини кінця XX століття вимагають ревізії кордонів, які були усталені ще 1918 року, коли розпалася Австроугорська монархія.

Можливість з'єднання із Молдовою з одного боку і конфлікт з Мадярщиною на тлі Трансильванії з — другого посилить намагання уряду Румунії зміцнити дружні стосунки з Сербією. Обидві держави мають досвід у протиставленні пресії великодержав, навіть коштом зниження життєвого рівня населення в наслідок частинної ізоляції від сусідів. Обі держави робитимуть заходи для розв'язки проблеми національних меншостей, себто виселення мадярського населення з Трансильванії і албанців із Косово, територія якого стане частиною т. зв. Великої Сербії. Незважаючи на критику такої політики на різних міжнародних форумах, жадна европейська держава не проявить дійсного спротиву.

Черговий раз у XX столітті ключову ролю у балянсуванні різних інтересів відіграватиме Німеччина. Хоча демократична більшість визнає вину Німеччини за руїну в наслідок двох світових воєн і хоча інтеґрації Німеччини в Европейську спільноту, націоналістичні сили в німецькому суспільстві зростають і будуть посилюватися в міру того як поступатиме процес інтеґрації східніх німецьких земель в економічні і політичні структури федеральної республіки.

Заповнюючи існуючий вакуум у Центральній і Східній Европі, створений розвалом комунізму з одного боку і несподіваною появою цілого ряду нових держав з — другого, Німеччина перебере спочатку економічну, а зчасом і політичну керівну ролю в цьому реґіоні світу. Европейська спільнота виказалася неприготованою перебрати збірну відповідальність за цілий континент, а роля ЗСА в европейській політиці послаблюється у відсутності мілітарної загрози з Москви.

Можна не погоджуватися з деякими нюансами сценарію майбутніх подій, який накреслив автор у цій статті. Оптимісти заступатимуть погляд, що при добрій волі політики всіх народів знайдуть розв'язку і для найбільш складних проблем. Песимісти висловлюватимуть переконання, що в статті не вичерпано проблем, залишаючи без згадки т. тв. Придністровську Молдавську республіку із значним відсотком українського населення, а також, можливо в дальшому пляні, майбутню долю колишньої Східньої Прусії, частина якої залишалася в складі Російської федерації, хоч географічно від неї ізольована.

Песимісти вкажуть також на апатію, з якою політики Заходу трактують дотеперішні наслідки громадянської війни в колишній Юґославії, яка вже принесла десятки тисяч жертв, повну руїну сотень міст і сіл і насильне виселення поверх двох мільйонів осіб. З такої перспективи, період холодної війни, коли обидві сторони зобов'язувала самодисципліна і поміркованість, і коли всякі радикальні зміни ніколи й не снилися колись, декому виглядає привабливою альтернативою.

Святослав Гординський

Михайло Мороз

(В 40-ий день смерти)

II

Бажаючи показати громадянству те, що ми навчилися в нашій школі, ми почали влаштовувати щороку звітні виставки в студентському Академічному домі. Мороз там був завжди представлений своїми розмашними рисунками і космацькими краєвидами. Це було дуже не до вподоби польським студентам і 1928 році, вони розгромили дощенту цілу виставку, в тому й малюнки Мороза. Я вже був тоді в Парижі і Мороз прислав мені кілька добрих фото тієї... культури польського студентства, я їх зберігаю й досі.

Я сам з кінцем 1927 року вибрався на дальші студії до Берліну, де три тижні ходив на вільні курси до Академії, але швидко переконався, що більше як у Новаківського я там не навчуся, і перенісся до Парижу. Студіював там в Академії Жуліян і почав писати листи до моїх львівських колеґ, приїздити також, навіть не намовляючи їх студіювати у французьких школах, а просто, щоб побачити світ і подихати ідеальною мистецькою атмосферою тодішньої світової столиці мистецтва. Про це я інформував теж Митрополита Андрея, який під кінець 1928 року дав Морозові стипендію на дальші студії в Парижі. Він приїхав і подався також до Академії Жуліян, це було вигідне ще й тим, що студенти отримували там безплатні карти вступу до музеїв. Пізніше студіював він ще в Школі мистецтва і промислу, нікого з українських мистців у тодішньому Парижі не манила офіційна Академія мистецтв, яка ще трималася старого клясицизму і тількищо починала загравати з імпресіонізмом. Зате найбільше дав нам Лювр, я копіював там Боттічеллі і Тіціяна, а Мороз Рубенса. Ми ходили разом на великі виставки модерністів та дружили з нашими паризькими мистцями, яких тоді в Парижі було до трьох десятків.

Під зиму 1929 року приїхав до Парижу Василь Дядинюк, який перед тим був у Римі, копіюючи для Митрополита Андрея різні старі портрети діячів нашої Церкви. Ми втрійку договорилися винайміти велике ательє з вікном на цілу стіну, зробили так — і гірко попеклися. Зима 1929 року була дуже люта і наша маленька пічка пожирала цілі відра вугілля, яке треба було купувати і тягати на наш поверх. Отож ми в нашому ательє майже не працювали, палили тільки на ніч, а в день бігали по музеях та сотнях виставок, якими славився Париж. Я часто студіював в університетській бібліотеці Сорбонни, а Мороз нав'язав контакт з нашими паризькими хористами і часто їздив співати в їхньому хорі на провінцію, крім цього співав по неділях у наших обидвох церквах.

Коли потепліло і прийшло літо, я вибрався з Морозом малювати нашу мрію — море, якого ми ще ніколи не бачили. Ми поїхали над Ля Манш, до містечка Дів над морем, куди ми дістали адреси українських робітників, які там працювали. В одної родини ми винайміли кімнатку і від ранку до вечора бігали з малярськими касетами понад морем. Наші господарі були вояками недавньої української армії, вони гірко працювали, тягаючи ваґонетки з вугіллям з вагонів до кораблів. Вечорами Мороз улаштовував господарям та сусідам справжні концерти, сольо і збірні.

Перебування Мороза в Парижі було безперечно корисне для його малярства. Він значно згармонізував свою кольористику, його пензель набрав більшого і певнішого розмаху. 1931 року, коли я привіз з Парижу твори французьких та італійських ґросмайстрів на 1-у виставку АНУМ — Асоціяції Незалежних Українських Мистців, — до участи у тій виставці був запрошений не тільки Новаківський, а й Мороз. Це було слушно. Біля справжніх, бо довголітніх, наших парижан — Грищенка, Андрієнка, Глущенка, Хмелюка і інших варта було побачити твори Новаківського і його колишніх учнів.

Виставка ця, яку відвідало понад 2,000 глядачів, уважається сьогодні історичною. Але побіч АНУМ, і напевно заохочена нею, незабаром постала група молодих РУБ, очолена Володимиром Ласовським і Гаврилюком, і вони відтягнули Мороза до себе і він більше участи у виставках Асоціяції не брав. Проте — це зрізничкування було фактичним явищем позитивним, бо свідчило про фермент і рух у новому українському мистецтві.

Під час першої совєтської окупації Львова Мороз, жив у Карпатах до 1944 року. Його живе й експресивне малярство було показане на виставках у Києві і Москві, а з кінцем 1941 року, коли я повернувся з Кракова до Львова, мистці галицькі і новоприбулі зі Сходу створили „Спілку праці українських мистців". На виставці 1943 року взяло участь 69 мистців. Мороз показав там 22 свої картини. Він був активний і на еміґрації в Німеччині і брав участь 1947 року у великій виставці т. зв. переміщених осіб у німецькому Баварському музеї, зараз біля збудованого Гітлером „Гавз дер Кунст". На цій пам'ятній виставці український відділ і кількісно і

(Закінчення на стор. 4)

Іван Головінський

РІК ПІСЛЯ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

II

В Калуші відновляли мости, направляли дороги, а перед будинком військової комісії, колишній Воєнний комітет, браму перемальовано на синю барву із великим жовтим тризубом посередині. На Підкарпатті молоді люди живуть традицією визвольної боротьби УПА і розповідають про бої в „чорному лісі", де ще досьогодні можна бачити залишки криївок і старих окопів. Ми мали можливість оглянути Коломию і бути на базарі в Косові, де при входовій брамі порядок втримувала не місцева міліція, а молоді хлопці із синьо-жовтими опасками.

З Косова ми повернулися до Калуша окружною дорогою через Кути, Рожнів і Тростянець. Окремо ми відвідали Старий Угринів, щоб оглянути руїни пам'ятника Степанові Бандері. До пам'ятника веде одна вузька дорога, котру направляли і посипали шутром робітники, очікуючи приїзду туристів із Америки і Европи. За будинком, котрий був пошкоджений від вибуху бомби, робітники будували новий будинок — музей визвольної боротьби.

Моє родинне село Зарваницю, ми відвідали у теплий липневий день, їдучи через Монастирська, Бучач і Доброполе, а повертаючи іншим шляхом через Сапову понад ріку Стрипу. В Бучачі, ми відвідали цвинтар Січових Стрільців і погиблих воїнів УГА з 1918—20 років. Цвинтар утримуваний в доброму чистому стані. З Доброполя вузькою пільною доріжкою, попри Зарваницький цвинтар в'їхали ми в село. У моїй уяві немов блискавкою проминуло п'ятдесят років переживань і на хвилину здавалося, що я ніколи звідси не виїжджав. Зарваниця як відпустова місцевість відбудовується і це можна завважити на кожному кроці. Парохіяльний дім розбудовано і додано нові кімнати для священиків. Там також перебувають питомці Львівської Семінарії.

Давній шкільний будинок перебудовано на двоповерхову модерну гостинницю для прочан. Відбудовано також капличку, котру колись комуністична влада була зруйнована динамітом. Тепер до каплички і джерела із цілющою водою щонеділі і свята ідуть тисячі прочан, як ішли колись на протязі минулих століть. У лісі, побіч дуба, де колись згідно із переказом відпочивали козаки Богдана Хмельницького, йдучи походом на Львів, розбудовано дуже гарну хресну дорогу із 14-ма стаціями. Зарваниця, як відпустова місцевість, відіграла важливу ролю в пробудженні національної і релігійної свідомости в річницю 1000-ліття Хрищення України. Перша світлина, котра була друкована в нашій пресі на Заході про вихід УКЦеркви із підпілля, це була знімка Служби Божої, котру відправляв у лісі біля каплички в Зарваниці Владика Василик. Перед від'їздом до Львова і Києва, ми оглянули Крилос, де тепер відбуваються археологічні розкопи, як також поїхали оглянути руїни княжого замку біля Галича.

У середу, 5-го серпня увечері, ми виїхали зі Львова до Києва. Льокомотива поїзду була удекорована національною символікою, а на переді був прикріплений великий герб-тризуб. Такий поїзд, що щоденно переїжджає широкі простори України, також до деякої міри причиняється до пробудження національної свідомости населення.

Київ зовнішнім видом зробив на нас приємне враження. Люди привітні, місто чисте і транспортація працює справно. На вулицях вже можна почути українську мову між прохожими, але відрадне явище, що чути її більше серед молодих людей. У Києві є ще, на жаль, багато російських шовіністів і поводяться вони там не як туристи, але як пани ситуації. Наведу один такий цікавий випадок. Перед оглядинами Софійського Собору формуються групи від 20-ти до 30-ти туристів. Для кожної групи призначений провідник. Тому, що Софійський Собор відвідують також групи туристів-чужинців, є провідники, котрі говорять також німецькою, еспанською, англійською чи російською мовами. В нашій групі, котра складалася переважно із українців, була одна росіянка. Вона вимагала, щоб провідниця говорила російською мовою. На її вимогу, ціла група зареаґувала голосно і гостро, що ми є в столиці України і провідниця повинна говорити українською мовою, що вона і зробила. Росіянка спочатку з люті майже „скреготала зубами", але потім віддалилася від нашої групи і десь зникла.

У Києво-Печерській Лаврі є руїни Успенського собору, що його совєтські війська були висадили динамітом в повітря, відступаючи із Києва в 1941 році. Серед руїн поставлено дерев'яний хрес, біля котрого все хтось невідомий кладе свіжі квіти.

У неділю, 9-го серпня, ми взяли участь в Києві, в святочному зібранні і Панахиді над гробом героїв Крут біля Аскольдової могили, в 50-ліття заснування Української Повстанської Армії. Приємно було зустрітися із гуртом пластунів із Тернополя, котрі прибули на святкування в одностроях із своїм прапором. У Києві я мав можливість відбути розмови в Міністерстві Народної Освіти, Університеті Києво-Могилянської Академії, в Київському Державному Університеті ім. Тараса Шевченка, як також в соціо-психологічному відділі Головного Штабу Збройних Сил України. Люди, які там працюють, ідейні, віддані і щиро бажають розбудувати і закріпити незалежність української держави.

Продовження буде.

„Згадай мене, Господи, у царстві Твоїм"

Помер о. д-р Павло Баб'як у ранніх годинах, 8-го жовтня 1992 року після операції жовчі і мозкового удару, залишаючи у смутку дружину Марію, доньку Віру і сина Ярослава з дружиною і внуками.

Він був уроджéнцем Бережанщини, студіював богословію у Львові, пізніше у Гіршберґу, Німеччина, і закінчив у Кулемборґу, Голляндія, у 1949 році. Працював у видавництві „Гомін України" в Торонто, Канада, у бібліотеці університетів Іллінойс в Урбані, а згодом Болдері, Кольо., душпастирював у парафії Преображення ГНІХ.

У літературній спадщині о. д-р Баб'як залишив документальну працю „Наукова творчість Івана Франка, базована на старожидівському письменстві та Біблійних мотивах" у мовах українській і англійській, його співавторство у розвідці про перших українських поселенців у Кольорадо 1890-их років, у „Віснику" про відтворення, розвиток і оживлення парафії та інші менші видання. Він зорганізував і очолював ведення курсу української мови для чужинців у програмі Кольорадського університету.

Отець д-р П. Баб'як характеризувався працьовитістю, жертвенністю, згідливістю. Пам'ять про нього залишиться в народі на довгі роки.

Родина

З нагоди святкувань іменин нашої дорогої приятельки

Віри Тершаковець

замість дарунків складаємо 650 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею в Ню Йорку:

д-р Роман і Анна Алиськевич, Орест і Ліда Білоус, Роман і Марійка Тершаковець-Гавриляк, Богдан і Ліда Гайдучок, Євген і Наталка Змий, Олексій і Ліда Пясецькі, Роман і Ляля Рондяк, д-р Ярослав і Оля Ставничі, д-р Андрій і Тетяна Тершаковець, Василь і Марійка Тершаковець, Ярослав і Марійка Томоруг.

Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку

запрошує членів й українське громадянство на

ДОПОВІДЬ

УКРАЇНСЬКА ЗАХІДНЯ ДІЯСПОРА Й УКРАЇНА НАПЕРЕДОДНІ XXI-го СТОРІЧЧЯ

яку виголосить

ВАСИЛЬ МАРКУСЬ

професор політології на Лойола Університеті в Чикаґо, Ілл.

що відбудеться

у суботу, 14-го листопада 1992 р. о год. 5-ій веч.

в домі НТШ в Ню Йорку

при Четвертій авеню, між 9 і 10 вул.

УПРАВА НТШ

28-ий Відділ СУА

відзначає

своє 60-річчя

Неділя, 15-го листопада 1992 р., год. 2-га по пол.

СВЯТОЧНИЙ ПОЛУДЕНОК

ПРОГРАМА

Історія Відділу .... **Марія Робак**
Фортепіянове сольо .... **Дарія Гординська-Каранович**
Монолог .... **Іванна Кононів**
Програму веде .... **Таїса Богданська**

Рівночасно відбудеться виставка картин:
В. Бакун, В. Васічко, С. Гнатів, О. Яворської, † Юлії Демчук, † Ірени Фединишин.

Квитки в ціні 20 дол. до 12-го листопада 1992 р. в **Наді Бігун.**

Заля: УНДому, Ірвінґтон, Н. Дж.
140 Prospect Avenue

ВЕСЬ ДОХІД НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ.

Український Конґресовий Комітет Америки
Українська Американська Координаційна Рада
Приятелі Руху Північного Ню Джерзі та
Організація Оборони Лемківщини
в Ірвінґтоні, Н. Дж.

запрошують на

ДОПОВІДЬ

представника України в Польщі

амбасадора

ТЕОДОЗІЯ СТАРАКА

на тему:

„ПРІОРИТЕТИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ"

в неділю, 8-го листопада 1992 року
о год. 3-ій по пол.
в залі під церквою св. Івана Хрестителя
при 719 Sandford Avenue **в НЮАРКУ, Н. Дж.**

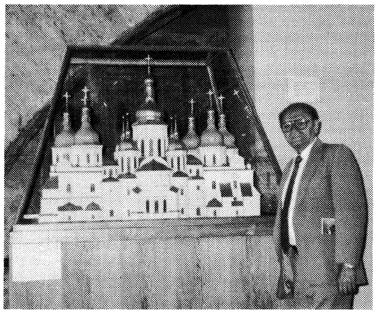
До чисельної участи запрошуємо всю українську громаду.

ЗУСТРІЧІ З КОБЗАРЯМИ УКРАЇНИ

II

Другий день перебування в Києві я присвятив відвіданню Державного музею Т. Шевченка. За словами мого провідника Володимира Горбатюка, визначного бандуриста Києва, „там ми побачимо також чимало бандур".

Коло головного входу музею зустріла мене мила несподіванка — велике оголошення: „Українська писанка із США — Софійка Зєлик". Звичайно, найперше задокументував я ту надзвичайну новинку знімком. Заходимо до музею. Нам призначили провідницю, яка відразу повела нас до залі, де відбувалася виставка

М. Чорний-Досінчук коло моделю Києво-Печерської лаври.

нашої відомої писанкарки Софії Зєлик. Виставка була у великій залі, і провідниця радо повідомила про її величезний успіх. При тій нагоді вона розповіла, що кожна частина України має свої ориґінальні писанки зі своїми символами. У Карпатських горах, наприклад, гуцули мають взори геометричні, тоді як у Східній Україні вони подібні на барокко. Провідниця звернула увагу, що у виставці С. Зєлик представлені всі реґіони України. На закінчення вона сказала, що виставку Софійки Зєлик оглянули відвідувачі з різних міст країни.

Ми в Америці повинні бути горді, що з молодого покоління вийшли такі, які несуть наше мистецтво у світ. Ми чітко здаємо собі справу, що писанка тут, в Америці, має великий розголос і робить нам добру опінію серед чужинців. Ми якнайщиріше вітаємо батьків, які прищепили любов до українського мистецтва, а самій панні Софійці належиться велике признання за успішну виставку в такому репрезентативному місці. Адже Державний музей Т. Шевченка — один з найвизначніших пам'ятників поетові.

Цікаво було довідатися від провідниці, що думка створити цей музей сягає в минуле століття. Зараз таки по смерті Шевченка у домі його приятеля зібралися друзі і прийняли рішення організувати музей, в основу якого увійшли б найперше малюнки і рукописи, особисті речі та взагалі все, що належало Шевченкові.

Наша симпатична молоденька провідниця водила нас по багатьох кімнатах і показувала цікаві речі. Вона сказала, що в с. Кирилівці, яку перейменовано на Шевченкове, на місці колишньої садиби батьків поета встановлено пам'ятник. Кімната за кімнатою оглядаємо різні експонати. Високою технікою виконання приваблюють експозиції малюнків часів подорожей Шевченка по Україні: „Хата над водою", „Почаївська лавра" та ін. Ми оглянули ліричні етюди „Коло Канева", „В Корсуні", „В Черкасах", бачили також документальні матеріяли. Серед найцінніших експонатів побачили портрет В. Жуковського, що допоміг викупити його з кріпацької неволі.

У Києві є багато пам'ятних місць, тісно пов'язаних з життям і творчістю славних синів і дочок українського народу. Одне з них — невеличкий одноповерховий будинок поблизу Хрещатика, де у 1846 році жив Т. Шевченко. Тоді він служив в Археографічній комісії, що займалася розглядом древніх актів. Це давало йому можливість часто подорожувати по Україні і глибше знайомитися з життям свого народу. Цей меморіяльний будинок-музей — філіял Київського музею. Лише у 1974 році, після докорінної реконструкції, він знову гостинно відчинив двері для численних шанувальників Великого Кобзаря. В садибі все відтворено згідно з історичними документами і матеріялами і відноситься до періоду, коли тут мешкав Т. Шевченко. Не без хвилювання заходимо до першої невеличкої кімнати. Там Т. Шевченко зустрічався з членами Кирило-Методіївського братства, студентами Київського університету, де читав свої твори. Там ми бачили особисті речі поета: гусяче перо, зелену керамічну чорнильницю. Можливо, цим пером він написав тут прекрасні поезії „Лілея" і „Русалка". Тут зберігаються також першодруки шевченківських видань — „Кобзар", „Гайдамаки", „Тризна". У третій кімнаті бачили змальовані архітектурні пам'ятки, а також народні пісні і леґенди, які зібрав Т. Шевченко.

Микола Чорний-Досінчук

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

Свято Покрови в Ірвінґтоні

Діти застелюють дорогу квітами Архиєпископові Антонію під час входу до церкви. З лівої сторони частина парафіяльного уряду, а з правої — частина Сестрицтва св. Покрови в Ірвінґтоні.

Великими зусиллями парафіяльного уряду та Сестрицтва св. Покрови при українській православній церкві св. Тройці в Ірвінґтоні, Н. Дж., 11-го жовтня була відслужена Архиєрейська Служба Божа, яку очолив Владика Антоній, Архиєпископ Української Православної Церкви в ЗСА, в сьому річницю своєї хіротонії (6-го жовтня 1985 року).

О годині 9:30 ранку діти, зодягнені в українські національні строї, стелили квітами дорогу до церкви Архиєпископові Антонію. При дверях церковці Владику зустріли інж К. Приходько — голова парафіяльного уряду, І. Галій — заступник голови, Й. Мельник — староста, В. Щербиніна — голова Сестрицтва зі своїми сестрицями, які традиційно вітали високого гостя хлібом і сіллю.

При вході до церкви Владику Антонія привітав палкими словами о. митрат Сергій Непріль — настоятель парафії св. Тройці, а церковний хор ім. Д. Бортнянського під вмілою орудою інж. Д. Олійника проспівав „Іспола Еті Деспота".

Архиєрейську Службу Божу очолив Владика Антоній в сослуженні о. митрофорного протоієрея Сергія Непріля — настоятеля парафії, о. протоієрея Петра Бутровича, протодиякона Володимира Поліщука та іподияконів П. Дідуна, Т. Максимціва, В. Бактера та церковного хору.

Під час Архиєрейської Служби Божої Владика Антоній виголосив з амбону проповідь в День Покрови про Покровительку Божу Матір, яка тримала і тримає над нашим народом омофор, аж по сьогоднішній день. Служила Покровителька для нас і нашого народу, і ми залишили в наших серцях, як символ Покровительки Божої Матері — назавжди. Владика Антоній закликав присутніх, щоб були носіями віри в Христа та Покровительки Божої Матері, щоб інші пізнавали цю віру через нас, для кращого майбутнього нашого народу, який вже під омофором Покровительки Божої Матері скинув окови рабства та пониження і засів у колі вільних народів світу.

Отець митрат С. Непріль подякував Архиєпископові Антонію за його труд та пошану до нашої церковці та наших відданих у Христі парафіян.

Після Служби Божої в парафіяльній залі відбувся святочний бенкет, який приготувало наше Сестрицтво. При вході до залі Владику Антонія вітали квітами В. Щербиніна — голова Сестрицтва та Сестрицтво, а парафіяльний хор проспівав „Многая літа, Владико". При відспіванні „Отче наш" Владика поблагословив дари.

Після святочного і смачного обіду І. Галій — заступник голови парафіяльного уряду представив головний стіл, за яким сиділи: Архиєпископ Антоній, о. митрат С. Непріль з паніматкою, о. прот. П. Бутрович з паніматкою, о. прот. Є. Богуславський з паніматкою, о. протодиякон В. Поліщук, п. Скопиць — член консисторії, інж. Д. Олійник — диригент хору та три іподиякони.

В мистецькій частині Ольга Протиняк відіграла на фортепіяні „Прелюд" Степового та „Етюд" Шопена.

В дальшому товстмайстер І. Галій попросив до слова-привіту П. Полянського, який відчитав привіт від В. Кікти — голови 5-го Відділу Організації Оборони Лемківщини.

Б. Процюк забрав слово і вітав Владику Антонія від Українського Конґресового Комітету, Відділу в Ірвінґтоні, а також від місцевої станиці в Ірвінґтоні — Спілки Української Молоді. Отець прот. Є. Богуславський привітав Владику Антонія від церкви та парафіян св. Вознесіння в Мейплвуді.

На закінчення Владика Антоній подякував всім служителям та парафіянам за вклад праці в це велике свято — Свято Покрови.

Хор і всі присутні на залі відспівали Владиці Антонію „Многая літа".

А. Домарацький

ПІД ЧАС УРОЧИСТОЇ Служби Божої на площі св. Петра у Ватикані Папа Іван Павло II зарахував до святих 122 мучеників Католицької Церкви. Всіх їх було вбито в 1936 році, на самому початку громадянської війни в Еспанії. Згідно з ватиканськими даними, мученицьку смерть за віру прийняли 6,844 осіб. Серед них було 12 єпископів, 4,184 священики, 2,365 монахів і 283 монахині.

ПІД ЧАС РОЗКОПОК в південному районі пустелі Неґев ізраїльські археологи знайшли докази однієї з найдавніших в історії людства операції на головному мозкові. На черепі восьмирічної дитини, яка вмерла 4,200 років тому, виявлено подовгастий отвір, зроблений металевим скальпелем. Археологи висловлюють припущення, що давній хірург оперував дитину з метою послабити тиснення крови в черепі.

ЛОНДОНСЬКА ГАЗЕТА „Сандей Експрес" повідомила, що групі її журналістів вдалося унеможливити змову, яка передбачала доставу збагаченого плютонію-239 режимові Саддама Гуссейна. Цей плютоній контрабанда вивезла з Росії, щоб через іракську амбасаду в Болгарії довезти до Багдаду. Якщо б змова вдалася, Ірак дістав би можливість протягом двох років виготовити до 20 атомових бомб значно більшої потужности, ніж скинуті на Гірошіму і Наґасакі.

У ДВАДЦЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДА

бл. п. д-ра прав

Михайла Шкільника

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
14-го листопада 1992 року
в церквах:

св. Василія в Торонто, Онт.;
св. Духа в Акроні, Огайо;
св. Йосафата в Рочестері, Н. Й.;
св. Трійці в Сілвер Спрінґ, Мд.

В пам'ять покійного родина зложила 700 дол. на викінчення церкви св. Трійці в Сілвер Спрінґ, Мд.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ПІСЛЯ СМЕРТИ
дорогої МАМИ і БАБУНІ

бл. п.

Клявдії Чорнодольської

відправляться

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
у суботу, 7-го листопада 1992 року
в каплиці св. Андрія на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й., о год. 8-ій ранку;
церкві Успіння Пресвятої Діви Марії в Маямі, Фльорида, о год. 8-ій ранку
у неділю, 8-го листопада 1992 р.
в церкві св. Покрови у Бронксі, Н. Й., о год. 9-ій ранку;
церкві св. Йосафата у Дорізон, Бразилія

Просимо про молитви за покійну.

У глибокому смутку — РОДИНА

Ділимося сумною вісткою,
що у вівторок, 13-*го жовтня* 1992 року
упокоїлася в Бозі на 88-му році життя

бл. п.

Наталія з Завадських Стефанів

Залишила в смутку:
сина — ГНАТА СТЕФАНІВ з родиною
дочку - ОЛЬГУ ҐВОЗДЗЬОВСЬКУ з родиною
дочку — ДАРІЮ з родиною
дочку — ВІРУ з родиною
шваґрову — НАТАЛІЮ з СТЕФАНОВИХ ЧАПЛЕНКО
сваху — ІВАНКУ МЕДВІДЬ
та ближчу і дальшу родину в Америці, Австралії та Україні

ПОХОРОННІ відправи відбулися у Філядельфії, Па., у катедрі Непорочного Зачаття, ПОХОВАНА на українському цвинтарі св. Марії в Елкінс Парку, Філядельфія.

вдова по сл. п. ген.-май. Гнатові Стефанів, мама, бабця і прабабця та мисткиня, член Об'єднання Мистців Українців Америки.

Ділимося невимовно болючою вісткою
з родиною і приятелями,
що в п'ятницю, 30-го жовтня 1992 р. з волі Всевишнього
відійшов у вічність на 91-му році життя
наш найдорожчий
БАТЬКО, ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ

бл. п.

ЛЕВ МАРКУСЬ

ПАНАХИДА відбулася в неділю, 1-го листопада о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, Юніон, Ню Джерзі.

ПОХОРОН — понеділок, 2-го листопада о год. 9-ій рано з того ж заведення до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, відтак на вічний спочинок на цвинтар Holywood, **Юніон, Ню Джерзі.**

Горем прибиті:

син — ВОЛОДИМИР з дружиною ЄВГЕНІЄЮ дітьми ХРИСТЕЮ, ҐЕНЕЮ і РОМАНОМ з дружиною ЕН-МЕРІ
дочки —
ТЕОФІЛЯ МЕЛЬНИЧУК з донею ЛІДОЮ
ОЛЬГА КАЧАЛА з мужем, дітьми і внуками на Україні
ХРИСТИНА БОГУМИЛА з мужем, дітьми і внуками на Україні
сестра — ЕМІЛІЯ ШАВАЛА з родиною
братова — ОЛЬГА МАРКУСЬ з родиною
братанки —
БОГДАН МАРКУСЬ з родиною і ТАРАС з родиною

Замість квітів на свіжу могилу просимо жертвувати на фонд української католицької церкви і семінарію на Україні.

ДОПОМОЖІМО УКРАЇНІ БУДУВАТИ АМБАСАДИ

Фундація Піддержки Дипломатичних Представництв України

просить

висилати чеки на Фонд Українських Амбасад до існуючих вже льокальних громадських Комітетів, або до бюра головного скарбника на нижче подану адресу:

Foundation in Support of Diplomatic Missions of Ukraine, Inc.
209 B Grand Ave.
Rutherford, N. J. 07070

Tel.: (201) 939-6305, Fax: (201) 301-0068

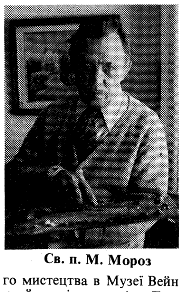
Чеки виписувати: „Ukrainian Embassy Fund".

Михайло Мороз

(Закінчення зі стор. 2)

якісно висувався на перше місце, до чого причинилися такі мистці, як Михайло Мороз. На другий рік подібна виставка відбулася в Реґенсбурзі, теж з видатною участю нашого мистця.

1949 року Мороз з дружиною Іриною і сином прибули до Америки. В 50-их роках мистець мав п'ять своїх індивідуальних виставок в нюйоркській ґалерії „Панорас" і брав постійно участь у виставках ОМУА — „Об'єднанні Мистців-Українців в Америці" в Ню Йорку й інших містах. Особливо слід відмітити його участь у репрезентативній виставці українсько-

Св. п. М. Мороз

го мистецтва в Музеї Вейн стейт університеті в Детройті 1960 року, влаштованій ОМУА за допомогою Марусі Бек, яка тоді була головою Міської Ради цього міста. У 80-их роках мистець брав участь у репрезентативних виставках Української Канадської Мистецької Фундації в Торонто і Парижі в ґалерії Реймонд Дункан в 1961 року. Крім цього важливо згадати, що ще в роках 1973—74 Мороз, на запрошення Кардинала Йосифа Сліпого, понад рік перебував у Римі, малюючи портрети й італійські краєвиди, особливо Риму.

Тут треба сказати й особливо підкреслити те, що в Америці в малярстві Мороза стався певний важливий злам. Якщо раніші його твори, особливо краєвиди, були наче залиті своєрідним імпресіоністичним ліризмом, хоч і мальовані пастозно, то в Америці верх узяло нове явище — динамічна експресивність. У його морських картинах із стейту Мейн і Кольорадо вібрує справді несамовита сила малярської передачі природи. Мистець наче вже не малює, а просто атакує полотно масивними і пастозними навалами фарби. Добрі кольорові репродукції таких творів подає зредагована Петром Мегиком „Книга творчости українських мистців поза Батьківщиною" (Філядельфія, 1981). Тут також і видно, що мистець малює вже не так морські хвилі, як ту силу, яка кидає ті хвилі на прибережній скелі. Це важливо відмітити, бо дехто уважає, що наш мистець не вийшов поза малярське коло, закреслене Новаківським. А тут саме та первісна сила відрізняє Морозове малярство від малярства Новаківського, в якого форми були більш орнаментальні і не завжди такі первісні в передачі баченого. Отож Мороз — це мистець далеко не сателіт великого вчителя, а мистець, який зумів показати свій власний погляд на світ.

Перед...

(Закінчення зі стор. 1)

вання. З відповідним словом виступлять два відомі політичні та громадські діячі — д-р Мирослав Прокоп, що говоритиме про політичний аспект УПА, і поручник УПА Л. Футала — про військовий аспект. Апель молодечих організацій включений у святочну частину цього вечора, а у концертовій програмі виступить відомий віртуоз-піяніст Олександер Слободяник, який в ім'я спільної ідеї погодився грати безкоштовно, і хор „Думка", під батутою Василя Гречинського. Декорації сцени виконає мистець Борис Макаренко, а афішу художник Богдан Титла. Гості підкреслюють, що в концертовій частині виступлять також члени Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької, не зважаючи на те, що того самого дня вони братимуть участь у п'єсі Миколи Куліша „Патетична соната". Це ще один доказ об'єднання сил у відзначуваннях 50-ліття УПА, найбільшим доказом якого є членство у Почесному Комітеті Владик усіх віровизнань та голів усіх організацій.

Присутній на гостині в „Свободі" О. Левицький дає нам вичерпні інформації про інший аспект центральних святкувань, про виставку фотографій, документів і пам'яток, яка буде відкрита в приміщеннях Літературно-Мистецького Клюбу, 138 Друга авеню, в Ню Йорку, 14-го листопада, о год. 9:30 ранку і триватиме цілий тиждень.

Довідуємося, що саме в суботу, 14-го листопада, відбудеться цілоденна наукова конференція в тих приміщеннях, яку підготовляє окрема комісія під головуванням проф. Володимира Стойка. Серед доповідачів находяться такі відомі імена наших істориків, як саме: проф. В. Стойко, проф. Іван Головінський, проф. Тарас Гунчак. Буде також запрошений окремо гість з України, молодий науковець з Києва Іван Білас, який пише працю на тему УПА на підставі матеріялів і дослідів, що їх робить, діставши доступ до картотеки колишнього НКВД.

Як бачимо, програма центральних святкувань поважна, велика та повна символізму, як були також широкі відзначування того півстоліччя від початку визвольної боротьби, цього літа в Україні. Про ці торжества, про зворушливі перепоховання віднайдених в збірних могилах тіл бійців УПА розповідає нам Л. Футала, що був учасником усіх святкувань в Україні із прогулькою колишніх членів УПА із ЗСА.

А ми будемо чекати спільних переживань в часі святкувань в листопадові дні у Ню Йорку.

Представники...

(Закінчення зі стор. 1)

ти ДЦ УНР в екзилі, яку ДЦ виконував упродовж 72-ох років поза межами України, величаві концерти, засідання Верховної Ради, Світовий форум українців, віче на Площі св. Софії, Архиєрейські Служби Божі в катедрі св. Софії з участю Патріярха УАПЦ Мстислава і багато інших імпрез, про які широко писала преса.

Представники рівночасно відмітили теж і неґативні події, про які преса мало або й зовсім не згадала. Багато уваги присвячено промовам політичних діячів з діяспори. На форумі промовляли теж президент СКВУ Юрій Шимко і Слава Стецько від Організації Українських Націоналістів, та інші політичні і громадські діячі. Прикрим дисонансом був непристойний і наказуючий у повчальній формі виступ Ю. Шимка, який на цьому святочному зборі виступив з критикою під адресою Президента, Уряду і Верховної Ради України. Його виступ викликав несмак у присутніх, власне через те, що був виголошений на невластивому місці і у невластивому часі.

Над цією справою, зокрема виступу президента СКВУ Ю. Шимка, вив'язалася жвава дискусія з різними пропозиціями, у висліді якої рішено відмежуватися від такого виступу і передано У. Дячук і Є. Стахові цю справу з дорученням виготовити відповідну заяву.

Наші представники мали змогу не тільки зустрінутися з давніми знайомими, членами Уряду, Верховної Ради, визначними діячами науки, культури і мистецтва, але й познайомитися з представниками східньої діяспори, а тритижневе перебування в Україні дало змогу побувати нашим представникам в різних місцевостях, зустрічатися з людьми і довідатися про настрої в різних місцевостях України. Ці зустрічі були дуже корисні, бо дали змогу поробити нові знайомства і нав'язати нові контакти.

У справі допомоги Україні ствeрджено, що допомога повинна бути не грішми, але радше закупом необхідних матеріялів, устаткування, комп'ютерів, друкарських машинок, копіювальних машин тощо. Рішуче більше уваги треба звернути на східні області і їм допомогти доставою книжок, преси, шкільних підручників тощо. Це дотичить головно областей: Луганщини, Запоріжжя, Криму, Донеччини і Кубані, а також українцям в Естонії і Литві.

Згідно з дорученням Р. Данилюк мав численні зустрічі і нав'язав контакти з представниками східньої діяспори, у яких брав участь теж Є. Стахів і передано закуплені по одній факс-машинці для Владивостоку і Тюменського. На потреби редакції „Літературна Україна" закуплено малу копіювальну машину.

Про переговори з УККА у справі створення одної централі в ЗСА офіційно затверджено репрезентацію у складі: Є. Стахів, голова, Р. Данилюк, В. Процик і А. Шевченко. Тому, що багато членів Екзекутиви УАКР поїхало на святкування до Києва, перша зустріч відбулася 9-го вересня. Завданням зустрічі було узгіднити дальший хід переговорів. Наші представники подали до розгляду пропозиції, з яких деякі були відразу відкинені представниками УККА, а інші взяті до розгляду.

Обрано комісію у складі: д-р Б. Шебунчак, Р. Данилюк, Є. Стахів і О. Труш, завданням якої опрацювати формуляр прав і обов'язків екзекутивного директора і керівника канцелярії, і запропонувати проєкт на чергових нарадах Екзекутиви.

Справа звільнення від федеральних податків була реферована Степаном Качараєм. Він подав деякі інформації про те, що вже зроблено у цій справі і що далі робиться, щоб таке звільнення дістати. Він дістав мандат від Президії продовжувати ці заходи.

Д-р Роман Барановський

СЛУЖБА ІМІҐРАЦІЇ і натуралізації (СІН) розпочала у федеральному суді в Мангеттені, Ню Йорк, справу проти двох нюйоркських „бизнесменів" китайського походження. Джордж Гван і Віліям Чен займалися нелеґальним перевозом еміґрантів з Китаю, очевидно, без дозволу американських офіційних чинників. Риболовний корабель під тайванським прапором перевозив еміґрантів до часу поки прибережна сторожа не відкрила „чорного діла". Були такі еміґранти, що заплатили згаданим „безнесменам" по 20 й більше тисяч долярів за дозвіл на поселення в ЗСА.